225574

ชื่อภาคนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในการควบคุมป้องกันวัณโรค : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ชื่อผู้เขียน : นางอวยพร เพ็ชรบริสุทธิ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2552

การศึกษา เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในการควบคุมป้องกันวัณโรค 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในการควบคุมป้องกันวัณโรค และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการควบคุมป้องกันวัณโรค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในอำเภอเมืองจังหวัดยะลา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test และ F-test

ผลการศึกษา พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยะลา จำนวน 80 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 41.98 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรส มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,790 บาท และระยะเวลาการเป็น อสม.เฉลี่ย 11 ปี

ปัจจัยสนับสนุนของอาสาสมัครสาธารณสุข พบว่า ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม/รับฟังการดำเนินงานควบคุมป้องกันวัณโรค เกือบทั้งหมดมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันโรค จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัณโรคในระดับสูง ร้อยละ 40.0 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ร้อยละ 27.5

225574

การมีส่วนร่วมของ อาสาสมัครสาธารณสุข ในการป้องกันและควบคุมวัณโรคโดยรวม พบว่า มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.79 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีส่วนร่วมในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านวางแผนดำเนินการ ค่าเฉลี่ย 2.89 รองลงมา ด้านร่วมปฏิบัติการ ค่าเฉลี่ย 2.86 ด้านร่วมตัดสินใจ และด้านติดตามประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.71 เท่ากัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุข ในการควบคุมป้องกันวัณโรค ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัณโรค ส่วนตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและ ระยะเวลาการเป็น อสม. ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการควบคุมป้องกันวัณโรค

ข้อเสนอแนะ วัณโรคเป็นโรคติดต่อที่สามารถรักษาให้หายได้ หากมีการดูแลผู้ป่วย มีการกำกับให้กินยาอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ สิ่งสำคัญที่อาสาสมัครสาธารณสุขต้องเข้ามามีส่วนร่วม คือการติดตามประเมินผลผู้ป่วยวัณโรคแต่ละรายให้มากขึ้น และควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวัณโรคแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในการควบคุมและป้องกันวัณโรคให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

225574

The three objectives of the study were : 1) to investigate the level of participation of village public health volunteers in tuberculosis control and prevention ; 2) to identify the factors affecting their participation in this activity ; and 3) to point out their problems and to seek their suggestions on tuberculosis control and prevention. The sample consisted of 80 village public health volunteers in Muang District, Yala Province. A questionnaire was used as the instrument. The data were processed by SPSS Window Program. Frequency, percentage, mean and standard deviation were employed to describe the data and t-test and F-test to test the hypotheses.

The findings were briefly stated below.

Personal characteristics of the sample. Most of the samples were women and the average age was 41.98. They completed high school and were married. Most of them were wage-earners and earned an average income of 5,790 baht a month. They had been village public health volunteers for averagely 11 years.

Support factors. Most of the volunteers used to attend a training course and listen to information about tuberculosis control and prevention. Nearly all of them received news and information about tuberculosis control form public health officers.

The majority, or 40.0 percent, had a good knowledge and understanding about tuberculosis, followed by those who had a moderate knowledge and understanding

225574

about it (32.5%),and those who had a poor knowledge and understanding about it (27.5%), respectively.

Degree of participation in tuberculosis control and prevention. The village public health volunteers were found to participate in tuberculosis control and prevention at a moderate level ($\bar{x}$ = 2.79 out of 4). All the aspects were also found to be moderate. The highest mean scare belonged to planning ($\bar{x}$ = 2.89), followed by implementation ($\bar{x}$ = 2.86), decision – making ($\bar{x}$ = 2.71), and evaluation ($\bar{x}$ = 2.71), respectively.

Factors influencing their participation. Two factors found to significantly influence their participation in tuberculosis control and prevention were access to related information and knowledge and understanding of tuberculosis. On the contrary, gender, age, education, main occupation, average monthly income, and number of working years as a village public health volunteer had no influence on their participation in tuberculosis control and prevention.

Recommendations. Tuberculosis is a disease that can be cured if the patient is taken care of well.The patient must take medicine correctly and regularly, What village public health volunteers have to do is to follow up and evaluate individual patients more frequently. It is recommended that they should attend a training course to upgrade their knowledge about tuberculoses at least once a year so that they can work more efficiently.